

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/54/2019
Identifikačné číslo spisu:	1213204547
Dátum vydania rozhodnutia:	18.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Ľalík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1213204547.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. Y., bývajúceho v L., J.X. XX, zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom v Prešove, Jesenná 8, proti žalovanej Národná diaľničná spoločnosť, a. s., so sídlom v Bratislave, Dúbravská cesta 14, IČO: 35 919 001, zastúpenej JUDr. Martou Urbánkovou, advokátkou v Bratislave, Šafárikovo nám. 2, o náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 7 C 416/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. apríla 2018 sp. zn. 5 Co 350/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II rozsudkom zo 4. mája 2017 č. k. 7 C 416/2015-529 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca po pripustení jej zmeny uznesením zo 4. augusta 2016 č. k. 7 C 416/2015-426 domáhal uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu sumu 479 953,93 eur s príslušenstvom z titulu náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, ktorej výška pozostáva z ušlého zisku z neplatenia nájomného zmluvne dohodnutým nájomcom za obdobie od 1. júna 2009 do 6. augusta 2014 a náhrady za nemožnosť finančné prostriedky získané z tohto nájmu (nájomné) podnikateľsky zhodnotiť. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal obmedzenie svojho vlastníckeho práva k predmetným pozemkom prebiehajúcim vyvlastňovacím konaním, teda že by tieto pozemky nemohol užívať a slobodne s nimi nakladať, t. j. dať ich do nájmu a z neho dosahovať príjem (nájomné) za uvedenú dobu. Pokiaľ strana v konaní neunesie dôkazné bremeno, tak ako sa to v tomto spore stalo žalobcovi, nesie ako subjekt civilného procesu zodpovednosť za neúspech v konaní, ktorým je strata sporu. Z tohto dôvodu bolo potrebné žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietnuť.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 24. apríla 2018 sp. zn. 5 Co 350/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. S odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie sa v celom rozsahu stotožnil a na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že samotným začatím

vyvlastňovacieho konania neprichádza k obmedzeniu vlastníckych práv vlastníka. Žalobca jeho začatím nestratil práva vlastníka ani mu nebolo bránené v užívaní jeho pozemkov. Navyše, z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca s predmetným pozemkom v rozhodnom období nakladal a ďalej ho prenajímal a zaťažoval. Odvolací súd preto odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnené.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Podľa jeho názoru odvolací súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolaciemu súdu tiež vytýkal, že jeho rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. Zároveň uviedol relevantné právne otázky, od riešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré v doterajšej praxi dovolacieho súdu neboli vyriešené. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná k dovolaniu žalobcu uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a dostatočne odôvodnené, ktoré vychádza zo správnych skutkových zistení a spočíva v správnom právnom posúdení veci. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

6. Žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

8. Žalobca v dovolaní uviedol, že odvolací súd sa riadne nevysporiadal s predloženými listinnými dôkazmi vo veci a dospel tak k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a ako celok je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a jeho právne odôvodnenie je nedostačujúce, a preto má za to, že jeho dovolanie je prípustné a dôvodné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

9. Pokiaľ žalobca vadu nesprávne zisteného skutkového stavu a nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu spája s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, tieto námietky (vady) nemôžu byť relevantné pre založenie prípustnosti podľa uvedeného ustanovenia, z ktorého žalobca v prejednávanej veci vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Námietka nesprávne zisteného skutkového stavu a nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu teda obsahovo nemôže naplniť predpoklady dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 C.s.p. a požiadavky na jeho vymedzenie v zmysle § 432 C.s.p. Nedostatok tejto náležitosti Civilný sporový poriadok považuje za dôvod pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ C.s.p.

10. Pokiaľ žalobca v dovolaní ďalej namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z

nesprávneho právneho posúdenia veci, ak dospel k záveru, že nepreukázal ním tvrdené obmedzenie vlastníckeho práva žalovanou, dovolací súd podotýka, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

11. Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 C.s.p. sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver odvolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

12. V rozhodovanej veci žalobca za relevantné právne otázky, od ktorých podľa jeho názoru záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, považoval:

- i/ či stavebník diaľnice môže navrhnúť na vyvlastnenie a začať vyvlastňovacie konanie aj k pozemkom bez toho, aby na tieto pozemky bolo vydané územné rozhodnutie o umiestnení stavby diaľnice,
- ii/ či je zásahom do vlastníckych práv vlastníka pozemku poznámka o začatí vyvlastňovacieho konania a ťarcha vecného bremena spočívajúca v predkupnom práve k predmetným pozemkom v prospech Slovenskej republiky resp. Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s., zapísaná v katastri nehnuteľností na príslušnom liste vlastníctva a či takáto poznámka a ťarcha vecného bremena obmedzuje vlastníka pozemku v nakladaní s ním,
- iii/ či pokiaľ došlo k zmene územného plánu, a tým sa zasiahlo do vlastníckych práv vlastníka stavebného pozemku, patrí vlastníkovi tohto stavebného pozemku adekvátna náhrada, a to z prostriedkov toho, v koho prospech je zásah do vlastníctva územným plánom, resp. územným rozhodnutím prevedený, a
- iv/ či je vlastníkom pozemku, na ktorom je zapísaná poznámka o začatí vyvlastňovacieho konania a ťarcha vecného bremena spočívajúca v predkupnom práve, ak došlo k ich zápisu v rozpore so zákonom, povinný strpieť takéto obmedzenie nakladania so svojím majetkom - pozemkami bez poskytnutia primeranej náhrady, a to v prípade ak doba od začatia zásahu do vlastníckeho práva vlastníka pozemku je neúmerne dlhá (čo v prípade žalobcu predstavovalo obdobie trvajúce viac ako 5 rokov a 3 mesiace).

13. Podľa názoru odvolacieho súdu dovolateľom nastolené právne otázky uvedené pod i/, iii/ a iv/ nespĺňajú kritérium právnej otázky rozhodujúcej (kľúčovej) pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej. Odvolací súd a ani súd prvej inštancie sa týmito právnymi otázkami vo svojich rozhodnutiach buď vôbec nezaoberali, alebo aj keď boli konajúcimi súdmi posudzované, na ich vyriešení však ich rozhodnutia nespočívali. V danom prípade súdy žalobu žalobcu zamietli z dôvodu, že žalobca nepreukázal obmedzenie svojho vlastníckeho práva k predmetným pozemkom prebiehajúcim vyvlastňovacím konaním a vznikom vecného bremena v prospech štátu (a nie žalovanej), teda že by tieto pozemky nemohol užívať a slobodne s nimi nakladať na ním deklarovaný účel, t. j. dať ich do nájmu a z neho dosahovať príjem (nájomné); súdy mali z vykonaného dokazovania preukázané, že žalobca s predmetnými pozemkami v rozhodnom období nakladal, ďalej ich prenajímal a aj sám užíval. Na základe uvedeného teda možno konštatovať, že od vyriešenia týchto právnych otázok rozhodnutie odvolacieho súdu v spore nezáviselo a ich vyriešenie dovolacím súdom by neovplyvnilo rozhodnutie vo veci samej a právne postavenie žalobcu v spore (tzn. ich vyriešenie v kontexte vykonaného dokazovania nemôže priniesť zmenu záverov konajúcich súdov a pre dovolateľa pozitívny výsledok v spore). Z tohto

dôvodu nebol dovolateľom v tejto časti vymedzený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p.

14. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., avšak dovolací súd je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), včítane ich obsahového i rozsahového vymedzenia, a z iných, než dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže.

15. Pokiaľ ide o dovolateľom nastolenú právnu otázku uvedenú pod ii/ - t. j. či začatie vyvlastňovacieho konania a s tým spojený vznik predkupného práva štátu k vyvlastňovanému pozemku obmedzuje vlastníka tohto pozemku v nakladaní s ním - dovolací súd uvádza, že táto právna otázka sa svojim obsahom javí ako otázka, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej a ktorá v doterajšej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, avšak dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. prípustné nie je. Ako už bolo uvedené, pre dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.), pričom tento dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.). Z obsahu dovolania žalobcu ale nie je zjavné, v čom považuje rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k ním nastolenej právnej otázke za nesprávne (v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia) a ako mal odvolací súd podľa jeho názoru nastolenú právnu otázku správne riešiť. Pokiaľ žalobca vo svojom dovolaní len pristúpil k strohému vymenovaniu právnej otázky, ktorú podľa jeho názoru odvolací súd posúdil nesprávne, bez toho, aby uviedol vlastnú právnu argumentáciu, ktorá by sa týkala uvedenej právnej otázky, ako ju mal odvolací súd správne vyriešiť, takto vymedzený dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci nespĺňa zákonom stanovenú požiadavku kladenú na spôsob jeho vymedzenia v zmysle § 432 ods. 2 C.s.p. Absenciu takejto náležitosti považuje Civilný sporový poriadok za dôvod pre odmietnutie dovolania (§ 447 písm. f/ C.s.p.), rešpektujúc zásadu „vigilantibus iura“, t. j. že „práva patria iba bdelym“, ktorá subjekty právneho vzťahu poníma ako emancipovaných jedincov, ktorí sa musia aktívne pričiniť o to, aby ich práva boli rešpektované a chránené, a nie sa spoliehať na ochranársku ruku paternalistického štátu.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že žalobca vo svojom dovolaní dovolacie dôvody nevymedzil spôsobom uvedeným v § 431 až 435 C.s.p., a preto jeho dovolanie ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f/ C.s.p. odmietol.

17. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.